

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Demisiunea d-lui Oncu din comitetul național.

D. dr. Nicolae Oncu, a trimis azi președintelui partidului național, d. Gheorghe Pop de Băsești adresa de mai la vale, care vorbește dela sine, fără alt comentariu:

Domnule Președinte,

In aceste vremuri grele prin cari trece și se frământă întreg neamul românesc din țara noastră, cari reclamă încheierea tuturor forțelor noastre împotriva dușmanului comun:

Văzând eu că de o vreme îndelungată în loc de un apel la o conlucrare frățescă și comună în interesul cauzei naționale, membrii de aceleași principii ai partidului și în special eu, fără de nici un temei și fără de temere de pedeapsa lui Dumnezeu, zilnic suntem acuzați de infama crimă a trădării de neam din partea presei oficiale și a unor colegi din comitetul național, fără scrupul și fără apel;

Văzând, că începând dela memorabila conferință a comitetului, din Decembrie trecut, s'a pornit fără zăgaz, un adevărat potop de injurii, calomnii și insulte brutale

atât în contra persoanei, cât și în contra întregii mele vieți publice, prin broșuri dar mai ales cu tot desfrâul în organul autorizat al comitetului;

Văzând eu, că d. Dr. Alexandru Vaida, în broșura sa, iar d. Vasile Goldiș în organul oficios al comitetului, în numele disciplinei și al solidarității de partid, pe față și fără de nici o șfială proclamă distrugerea mea și a instituțiilor naționale, create cu atâta trudă și jertfă, în fruntea cărora stau eu și cari au adus atâtea bune servicii neamului nostru;

Văzând că mai ales în presa oficioasă a comitetului, zilnic se provoacă și asmuță spiritele contra mea și zilnic se comit cele mai detestabile orgii pentru anihilarea întregii mele vieți, petrecute vreme atât de îndelungată în muncă, cinste și onomie;

Văzând că toate aceste orgii și toată vrajba asta se face sub scutul și sub numele comitetului, fără nici un semn de opoziție sau reprobare, ci după toate semnele cu aprobarea domnilor din comitet;

Văzând și convingându-mă, că toate solicitările și încercările mele sincere și loiale de a restabili pacea precum și glasul puternic de pace al poetului și distinsului meu amic d. Octavian Goga, au rămas zadarnice și au răsunat în pustiu, mai

ales la onoratul comitet național, care în loc de luptă contra dușmanului, și-a înscris pe steagul său perirea noastră și a instituțiilor naționale create de noi;

Văzându-mă astfel dat pradă celor mai murdare atacuri și silit să-mi caut reparatie pe calea justiției pentru ultragiile aduse cinstei mele personale în organul oficios al comitetului;

Din toate aceste considerente, eu sub forța acestei nenorocite situații nu pot avea mai mult loc și nu pot coopera cu domnii colegi din comitet; drept aceea, pentru toată vrajba și vremea asta de bejanie națională, lăsând întreaga răspundere asupra onor. comitet, care a provocat-o și o susține cu atâta îndărătnicie, prin aceasta am onoare a Vă prezenta. domnule Președinte, demisiunea mea din comitetul național.

Declar însă că stau și voi sta neclintit pe bazele programului nostru național și ca membru al partidului nostru național, îmi voi face, ca și până aci, totdeauna datoria mea de român.

Arad, 14 Iunie 1911.

Dr. Nicolae Oncu.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Desvoltarea artelor.

Frumosul în natură.

De A. D. Xenopol.

(Urmare.)

Explicarea cu toate acestea este ușor de găsit. In vremurile vechi natura se arăta omului ca un sfînx neexplicabil. Nu e vorbă și astăzi în fondul ei rămâne o ghicitoare tot atât de neînțeleasă, căci cum spune poeta: *în față cu infinitul noi suntem atât de mici, c'am rămas pe multă vreme tot stăpînitori pe „ghici”*¹⁾.

Dar dacă explicarea ei intimă nu poate fi nici încercată, acca științifică care lămurește cel puțin producerea exterioară a formelor, înseală adese ori lumea asupra pătrunderii minții în secretul ei. Pentru că știm bunăoară că nervii sunt organul gândirii, mulți cred că prin aceasta am pătruns chiar în natura intimă a cugetării. Pentru că atribuim căderea corpurilor unei puteri a gravității, credem că am înțeles pentru ce corpurile sunt atrase către centrul pământului și așa mai departe. Cei vechi nu aveau nici măcar iluzia *explicării științifice* a lumii. Totul era pentru ei un mister nepătruns, o minune tainuită. Nepunând nimic înțelege din fenomenele naturii, ei le considerau numai din punctul de vedere al înrîurii lor asupra soartei omenești și fie aceea fa-

vorabilă, fie dimpotrivă, le adorau: în cazul întâi din recunoștință, și al doilea din frică. Religiiile vechi sunt toate, în pozitivismul lor, niște adorări ale puterilor naturii și zeii celor vechi nu sunt altceva, decât personificarea acelor puteri ascunse cari provocau pricini sau nepricini oamenilor. De aceea natura nu putea fi concepută din punctul de vedere al frumosului, deoarece cătră ea omul era legat prin interesul religios, frica ori recunoștința, element esențial, potrivit unei întipăriri estetice care cere un element de căpetenie al ei, o deplină desinteresare. Simțul estetic era pe atunci confundat în acel religios și dacă se ridicau adăpostiri frumoase zeilor în templele lor dacă se concepeau figurile lor în trăsături frumoase, precum se vede aceasta din statuarica antică, aceasta se făcea din cauză că, simțământul estetic se credea prea fericit de a putea sluji de podoabă celui covârșitor al religiei.

Arta veche însă ținând numai cât timp concepțiunea ei îi dăduse naștere, trăise în conștiința creștin, care prin principiile de care era condus, filosofii vechi și arta începu să decadă și apoi se stinse.

Religia politeistă fu înlocuită cu monoteismul și-l îndreptă cătră celelalte; *il îmbiă să caute* trebuia să devină dușmanul oricărei forme estetice. Creștinismul desbină pe om de această lume și-l îndreptă cătră celelalte; *il îmbie să caute* a tăia toate legăturile ce lipise pe om de acest pământ, deci și acca a frumosului, chitul cel mai puternic al vieții. Idealul religiei creștine era *uritul*, prin urmare tăgăduirea principiului artei. Dacă în antichitate frumosul naturii nu putea fi perceput deosebit de religie ca simțământ ne-

atârnat, din pricina confundării lui cu acel mai covârșitor al dependenței omului de dumnezeire, în timpul creștinismului atare simțământ nu putea apărea la lumină din pricină că frumosul în deobște deci și acel al naturii *era izgonit din sufletul drept credincioșilor.*

— Intr'adevăr să cerceteze cineva formele artei creștine și va rămânea lovit de uriciunea idealului ei. Sfinți și sfinte slabe, cu corpurile mistuite sub hainele bătoase, cu înlăturarea ori cărei goliciuni, cu lipsă totală de respect în reproducerea formelor firești, cu înlăturare voită și pare că sistematică a ori cărei trăsături frumoase, și ținzând a înlocui toate aceste elemente fără de cari o artă nu poate ființa, cu adâncimea căntătimii ochilor așa ca din oglinda lor să răsară închinarea sufletului cătră plăznuitorul a tot ce viază, — iată în puține cuvinte idealul artei creștine. Și să se mai observe încă însemnata împrejurare că figurile din timpurile cele dintâi ale creștinismului, precum sunt acele ale lui Hristos, purtând în spate mielul simbolic din catacombele sf. Agnes din Roma, tot mai au pe ele o rază de frumusețe, pe când mai târziu toate acestea se pierd și figurile creștine ajung niște adevărate caricaturi. Cauza e că în primele timpuri arta creștină tot stătea încă sub înrîurirea acelei antice, al căreia ideal era frumuseța fizică, pe când mai târziu acel ideal fu mult și tot mai mult părăsit cu cât propășia noua concepție a îndepărtării omului de cele lumești.

— Ce a fost arta creștină primitivă o putem vedea noi orientalii în jurul nostru în toate părțile. Nu avem nevoie a studia *productul* și prin muzeu cum o fac apusenii pentru cari artele pla-

¹⁾ Riria — Cânturi nouă.

„Autonomie națională”. Dl Goldiș începea mai dăunăzi un articol astfel: „Ținta cea de pe urmă a politicii românești este: *autonomia națională a Românilor din Ungaria*”. Am fi foarte încântați de această declarație a dlui Goldiș, dacă n'am ști că d-sa în parlament, a fost aproape singurul dintre deputați, care a recunoscut „unitatea națiunii maghiare” în discursurile sale, care a combătut cartea lui Aurel C. Popovici și a spus că federalismul e o prostie, și care în sfârșit n'a suflat nici un cuvânt patru ani cât a fost deputat în cameră despre această autonomie. Acum când nu mai e deputat scrie:

„Cel mai apropiat scop al politicii noastre românești deci, este deșteptarea poporului întreg la conștiința, că numai autonomia națională în cadrele monarhiei habsburgice îl poate mântui de pieire și-i poate asigura prosperarea culturală și materială”.

Cât a fost deputat era o țântă mai apropiată, alcoolismul despre care a perorat admirabil în parlament, platitudinile la adresa lui Apponyi, doamnei Apponyi, astea erau problemele cari îl preocupau pe dl Goldiș.

Și pentru înfăptuirea autonomiei naționale zice, că lupta este grea nu atât cu Ungurii, nici cu Românii renegați, ci e grea cu „Tribuna” bag-seama fiindcă ea a cerut totdeauna... autonomia națională.

Concluzia deci: Distrugerea „Tribunii”! Sus Ungurii, Mangra și Goldiș, cari ne vor aduce autonomie națională!

Alegerea dela Seghedin. Azi a avut loc alegerea de deputat în Seghedin, în locul răpauzatului deputat baronul Bánffy.

S'au prezentat doi candidați, amândoi guvernamentali: Eötvös Károly și baronul Gerliczy Ferencz.

Alegerea s'a terminat după orele 8 seara cu învingerea lui Eötvös, care a avut sprijinul Jidanilor.

Din cameră. În ședința de azi s'a continuat discuția bugetului ministerului de culte.

S'a votat, cu mare majoritate, propunerea de a se lungi ședințele cu o oră. De mâine, Joi, începând ședințele vor dura până la orele 3 d. a.

La sfârșitul ședinței de azi au fost interpelări.

stice a îmbrăcat pretutindeni vestmântul frumosului. În toate bisericile noastre, în toate iecanele din casele noastre (pe unde se mai află acestea), aceleași chipuri sarbede, fără viață și fără frumusețe, aceeași lipsă de desemn, de perspectivă, de colorit natural, de trăsături care să încante ochiul și să ademenească privirea, același ocean al uritului care înecă în valurile sale toate izvoarele estetice. Față cu această uriciune a formelor plastice este curios de-a constata o frumusețe în creațiunile arhitectonice și muzicale ale artei creștine bunăoară în biserică Sf. Marau din Veneția sau în cântările lui Palestrina. Care să fie cauza acesti excepțiuni la regula uriciunii artei creștine?

— Credem că tot deosebirea între artele plastice de o parte și arhitectura și muzica de alta, o va explica. Creștinismul învață nimicnicia pierzătoare a trupului, a cărnei, și izbânda sufletului asupra acestor lanțuri ale iadului. El trebuia deci cu deosebire să desprețuiască și să respingă corpul omenesc și deci să fugă de frumoasa lui înfășoșare, de aceea sculptura și pictura sunt urite. Dar în arhitectură și în muzică elementele frumosului sunt neatîrnate de formele corporale; ele constau în combinații

Alegerile din Austria.

Rezultatele, cunoscute până acum, ale alegerilor de eri confirmă prevederile exprimate de corespondentul nostru din Viena. În mai bine de jumătate dintre circumscripții alegerea s'a sfârșit fără ca vre-unul dintre candidați să fi obținut majoritatea absolută de voturi cerută de lege. Ziua hotăritoare va fi deci ziua balotagiilor.

S'a confirmat și prevederea a doua, privitoare la situația dinamică a partidelor. Deși partidul creștin-social în Viena a suferit o înfrângere greu simțită. Dintre 20 de mandate, câte le avea dintre cele 33 ale Vienei, abia și-a menținut 2. Pentru toate celelalte trebuie să reia lupta în balotagii. Cu toate acestea, însă, și în sinul acestui partid s'a produs mai mult un reviriment de persoane. În Tirol, spre pildă, acest partid și-a recucerit toate mandatele avute și, poate, va reintra în noul Reichsrath cu același număr de reprezentanți care îl avuse înainte.

Cu toate acestea nu se poate tăinui că partidul creștin-social, atât de puternic mai înainte, a suferit și până acum o grea înfrângere morală. Dintre toți șefii acreditați ai partidului, nici unul n'a putut să obțină, la alegerile de eri, majoritatea absolută. În Viena au reușit până acum numai doi candidați aproape necunoscuți.

Principele Liechtenstein, șeful partidului, a ajuns în balotaj. Tot aceiaș soartă a avut Dr. Weisskirchner, ministrul de comerț; Dr. Gessmann, fost ministru; Dr. Pattai, președintele Reichsrathului; Dr. Witteck, fost ministru-președinte; Dr. Neumayer, primarul Vienei, și mulți alții.

Firește, înfrângerea aceasta este a se atribui în rîndul întâi marilor disensiuni ce s'au ivit în partidul creștin-social după moartea lui Lueger. Deodată cu dispariția acestei individualități puternice, care reprezintă unitatea partidului, s'au ivit certuri mărunte pentru șefia autorizată a

partidului. S'au ivit două curente putnice. Curentul aproape reacționar al fruntașilor (rămași acum la alegerile de eri în minoritate) și curentul liberal al oamenilor de muncă.

Între cele două ziare mari ale partidului, clericalul „Reichspost” și liberalul „Deutsches Volksblatt” se dă și acum o luptă pe viață și moarte. Adversarii nu și aleg armele și se combat cu extremă înverșunare, aruncându-și reciproc cele mai grosolane injurii. Alegerile de eri au dovedit, însă, că pentru cucerirea maselor nu este de ajuns o autoritate fictivă, ci trebuie o autoritate reală, care însă nu se poate câștiga prin concluze și hotăriri neexecutate, ci numai prin o muncă de organizare serioasă.

În ce privește rezultatele alegerilor de eri, până la orele 2 dimineața erau cunoscute următoarele rezultate.

Au fost aleși:

Germani liberali	38
Creștini-sociali	44
Cehi	46
Sociali-democrați	30

La balotagii vor avea să lupte creștin-socialii pentru 18 mandate cu social-democrații; Cehii pentru 26 mandate cu social-democrații; Germanii liberali pentru 16 mandate cu creștin-socialii și pentru 37 de mandate cu social-democrații.

Germanii liberali au câștigat până acum 8 și au pierdut 1 mandat câștigat de social-democrați; social-democrații au câștigat 1 mandat și au pierdut 7 mandate câștigate de Germanii liberali și 2 mandate câștigate de Cehi.

Alegerile din Bucovina.

Dintre cele 14 mandate ale Bucovinei s'au împlinit 13 în mod definitiv. Au fost aleși 5 Ruteni, 6 Români, 1 sionist (Straucher) și 1 agrarian german.

La Rădăuț va fi balotaj între creștin-socialul Hruschka și Lucian Brunner.

de linii și de sunete. Aici religia creștină nu avea de ce să combată frumoasa alcătuire; ba plăznuirea supremului ceator cerea chiar ca frumosul să fie întrebunțat, și de aceea arhitectura și muzica creștină pot îmbrăca forme estetice. Așa se observă un fenomen paralel ce se petrece înspre religia mohamedană. Această religie, de teama idolatrii oprește cu totul reproducerea dumnezeirii sub chipul omenesc. De aceea pictura și sculptura nu s'au dezvoltat de loc la Arabi, afară decât în sensul de ornamentații decorative; iar arhitectura dimpotrivă a produs neîntrecute juvaeruri. Religia mohamedană suprimă cu totul artele plastice; religia creștină le impune pe acestea uriciunii; iar ambele înfășoșează o arhitectură (creștinismul și în muzică) bogată în creațiuni neperitoare.

Renășterea aduse pentru prima oară o dezbinare între concepția religioasă și cea a frumosului și dădu acestui simțământ o valoare neatîrnată, aceasta tocmai din cauza contrazicerii în care se puse arta renășterii hultuind pe ideea creștină, dușmana formelor frumoase formele estetice ale concepțiunilor artei antice.

Madonele lui Corregio ofer în această pri-

vire contrastul cel mai izbitor. Deși ne reprezintă pe muma lui Hristos, ele sunt figurate așa de elegante în pozele și ținuta lor, așa de cochete în coafura și toaletele lor, încât par a fi mai curînd niște curtizane decât niște sfinte. Și apoi chiar pictorii și sculptorii cei mari ai renășterii nu lucrau ei alături de concepțiunea creștină și de cea păgână? Raphael nu a făcut el lângă „Sf. familie” și madoanele lui, lângă „Sf. Cecilia” și „Transfigurarea”, „Școala din Atena” adică pe reprezentanții filozofiei chiar, triumful Aviației cu amori aruncând săgeți; iar Corregio zugrăvește noaptea sfântă, nașterea lui Hristos, alături cu reprezentațiile pe deplin erotice ale Ledei îmbrășoșată de Iupiter sub forma unei lebede și sub cea a unui nour; și chiar marele Michel Angelo care ornează capela sixtină cu cele mai strănynice concepțiuni religioase ce a putut eși din creeri omenesti, a zugrăvit și el pe Leda cu lebedă în o *positură* care face chiar cu greu expunerea tabloului în sală liberă dintr'un muzeu. Asemenea păcat contra ideii creștine arată că făcuseră pictorii cari îndrăzneau să le întreprindă, făcuseră un mare pas în emanciparea frumosului din lanțurile religiunii.

(Va urma.)

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Bóti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Rezultate nouă.

Viena, 14 Iunie. Până azi la amiazi sunt cunoscuta alegerile în 424 de cercuri. În 241 de cercuri alegerile s'au sfârșit cu proclamarea câte unui candidat, în 176 cercuri va fi balotaj.

Au fost aleși între alții:

- 61 creștini-sociali
- 43 social-democrați
- 34 Cehi
- 43 Germani
- 11 Poloni
- 5 Români.

Organizarea creditului popular.

București, Iunie.

Am citit cu un viu interes și m'a pătruns adânc articolul de fond din revista „Luceafărul”, scris de dl Tăslăuanu cu un mare dor de mai spre bine a poporului nostru românesc, precum și alte articole privitoare la întregirea organizării noastre economice.

Acelaș dor, nu cel de a mă mândri sau de a cuceri laurii deșertăciunii, mă împinge astăzi și pe mine cu o tărie nestrămutată și hotărâtă, să aștern în fața bietului nostru popor românesc părerile mele, care poate sunt aceleași și ale mulți altora, păreri, care dacă se vor înfăptui cu o clipă mai iute ne vor avânta cu atât mai repede spre înălțimile norocoase ale progresului.

Nimeni nu mai poate nega, cu atât mai puțin noi, că idealurile noastre naționale nu vor putea lua ființă, câtă vreme vom stăruî să rămânem un popor de oameni săraci.

Ce trebuie să facem prin urmare?

Să căutăm mijloacele, care să vindece neputința băncilor capitaliste românești pe care le avem până acum, care le împiedică să ajute la îndestularea și a micilor plugari, meseriași și negustori, trebuie să li-se de și lor, ba mai mult lor, tot ajutorul, cu atât mai mult cu cât putem s'o spunem sus și tare că la noi nu sunt decât mici plugari, meseriași și negustori.

Este deci cât se poate de grabnic, să mijlocim însfârșit o deslegare prielnică și împăciuitoare a acestei întrebări de trai-nicie a poporului românesc.

Mijloacele le-am găsit. Ele zac în organizarea unui sistem de credit popular.

Să nu fie cu supărare, dar trebuie s'o mărturisim cu toată conștiința că băncile capitaliste românești au în vedere întâi și întâi partea bănească și numai mai apoi și partea socială, culturală și morală.

O fi fost bine așa mai de mult, dar astăzi nu se mai poate. Pe vremuri a fost de ertat, fiindcă înființarea lor având de luptat cu băncile străine în ființă, au trebuit să aibă în vedere mai mult sau chiar numai partea bănească ca să nu piară de o moarte dorită.

Astăzi însă având destule, ba în unele localități prea multe pe deoparte, iar pe de alta știindu-le întărite și înstărite, nu mai vrem să se învârtească numai în îngustul cerc al foloaselor pipăitoare și su-nătoare, ci să-și lărgască cât mai mult cercul îndatoririlor lor, luând și calea altor afaceri, nu numai ale celor curat bănești.

Băncile capitaliste românești încuviințează împrumuturi, însă cu multe legă-

minte și cheltuieli; mai niciodată nu deschid ele credite celor mici.

Neajunsul deci pricinuit micilor plugari, meseriei și negustoriei e îndoit de mare. Pe deoparte i-se resping banii care i-ar fi de lipsă ca să poată trăi sau să poată înflori. Pe de alta se înlesnește concurențelor străini din țară și din străinătate mijlocul ca să producă în câtimi mai mari și mai efin. Băncile capitaliste românești nu se expun prin urmare la nici un risc. Pentru banii dați împrumut primesc sau cambii sau obligații, cambii cu garanți cari trebuie întotdeauna plătiți, neis-că-lind de pomană, iar obligații înpreunate cu cheltuieli de întabulare ș. a. m. Ca să se pună odată capăt acestor neajunsuri pentru micii plugari, meseriași sau negustori, și pentru ca băncile capitaliste românești să se bucure și în viitor de aceeaș cinste și să aibă aceeaș trecere ca și până acum, trebuie tot ele să se opintească și să înfăptuiască un fel de Mutualitate de bancă, încurajată și subvenționată de ele. Trebuie să le cerem acestor bănci *un avans* pentru mica plugărie, meserie și negustorie, avans care nu-l vor da de-a dreptul — neriscând iarăși nimic — ci *Băncilor cooperative de plugari, de meseriași sau de negustori, care trebuie fără șovăire înființate.*

Numai astfel vor putea merge mână în mână băncile capitaliste românești cu cele cooperative de tot felul. Numai așa se vor întregi unele pe altele, iar la olaltă vor desăvârși organizarea creditului românesc.

Băncile cooperative s'au înființat în multe țări și despre roadele binefăcătoare care le-au dat și le mai dau nu ne îndoim ca cineva să mai fie rămas nelămurit.

În Germania Schultze-Delitsch a răspândit ideea creditului popular. Astăzi se prețuesc în milioane foloasele aduse de această organizație care comanditează pe mica și mijlocia plugărie, meserie și negustorie. Așa că la Nemți creditul e organizat în toate părțile pe deantregul pentru toate stările ale puterii producătoare, pe când la noi nu-l găsim nicăiri. Dar nu-i destul ca numai băncile capitaliste românești să aibă bunăvoință, în viitor, ca să se poată întemeia băncile cooperative. Mai trebuie ca acestea s-o aibă și ele, ținând o contabilitate cu rînduială pe care, la trebuință, să n'o respingă niciodată pentru lumurirea băncii comanditate. Astăzi un punct de căpetenie pentru trăinicia băncilor cooperative de aci încolo. Nădăjduim că în schimbul ajutorului dat de creditul cel nou, cei interesați vor înțelege în sfârșit, că nu vor putea cere totodată bani împrumut și să ascundă celor, cari îi împrumută, folosința acestor bani. Iată partea moralizatoare.

Nu mai lungesc vorba. Ca să sfârșesc țin să spun, că această organizare a creditului popular poate și trebuie să fie îmbărbătată și ajutată bănește de băncile capitaliste românești. Să întemeiem așa-dară bănci cooperative locale de tot soiul, fără ajutorul dușmanilor noștri, dacă vrem să isbândim. Numai inițiativa privată românească trebuie s'o vedem pretutindeni la lucru.

Băncile acestea le vom ramifica apoi între ele, ca să le mărim puterile.

Să nu cerem ajutor nici dela stat, nici

dela străini. Statul n'are nici mijloacele, nici priceperea voită pentru așa ceva, iar străinii n'au nici acelaș scop, nici aceeași bunăvoință.

Cu această restricțiune nădăjduim că se va înfăptui cât mai repede creditul popular printre toată românimea. D-lor fruntași ai nemului românesc, e în joc puterea noastră însași de producție, putere fără de care nu-s cu putință adevăratele îmbunătățiri economice, sociale, culturale, morale. Ia fapte deci! Traian Tărnău.

Cehan.

Zilele trecute întâlnind pe dl Iorga în București, îmi spuse:

„Așa-ți trebuie, dle Bocu, dacă d-ta ai dus o așa canalie ca Cehan în redacție. Nu știai d-ta, ce a făcut cu mine, Cehan? L'am primit din milă, i-am dat casă și masă și în urmă m'a pungășit ca nimeni altul.”

Am încercat să-i explic dlui Iorga, chestia cu Cehan și d. Goldiș, cu notița etc. D. Iorga însă m'a întrerupt:

— „Te rog să nu-mi explici nimie, mi-e destul să-l văd pe Cehan amestecat, ca să știu că e o infamie la mijloc.”

Ca și dl Iorga, așa am pățit-o eu cu Cehan. L'am adus din București, acum sunt aproape doi ani, la recomandația dlui Slavici, care l'a ținut cu săptămânile dându-i câte un franc la zi, ca să nu moară de foame. Ajuns în redacție, m'am convins din prima zi, că dl Cehan, este cu desăvârșire un agramat, care nu știe să concordeze o frază corectă. Ca să-l putem totuș utiliza, l'am pus la corectură. Un an și jumătate însă n'a fost în stare să învețe nici corectura și ajunsese o adevărată belea pentru redacție. Veți întreba, de ce l-am ținut totuș un an și jumătate? Din milă. De câte ori era vorba să-l primenim, d'atâtea ori venea să plângă, să nu-l nenorocim, că n'are unde să plece. Mă căuta acasă la locuință, colinda pe la dd. Oncu, Raicu și iar îl toleram mai departe, pe lângă nesfârșite făgăduieli de îndreptare. În chipul acesta m'a estorcat și pe mine de bani, iar administrației i-a papat sute de coroane anticipativ, plus abonamente încasate în țară și neadministrate ziarului. Un haimana iresponsabil de fapte sale.

Înainte de Paști și-a cerut concediu pe o săptămână, ca să meargă acasă. Au trecut însă și două săptămâni și Cehan nu s'a mai reîntors, cu toate că i-se pusese în vedere, că în cazul că nu se va ținea de cuvânt, va fi demisionat.

Atunci, mai mult la stăruința colegilor mei am hotărît să-l demisionăm, ca cu o cale să scăpăm ziarul de o cheltuială absolut inutilă. În numărul de azi al „Românului”, Cehan, între alte „destăinuirii” ce face „stimatului amic” Goldiș, spune între altele minciuni, că și d. Gheorghe Popp a părăsit redacția, împreună cu alți „gazetari buni” ca dsa. Ca să se vadă în ce împrejurări a plecat Cehan, din redacție, reproduc dintr'o scrisoare ce primesc azi dela dl Gh. Popp, următoarele rânduri:

Dragă dle Bocu, Am citit tocmai acum declarația lui Cehan și firește sunt scârbit de ea. Regret că și prin stăruința mea (ideea fusese ce-i drept a lui Montani) ai hotărît să-l suprimi și în felul acesta am contribuit să te expui răsunării atât de mârșave a tipului, etc. Al d-tale, Gh. Popp.

Câteva zile după telegrama prin care îl demisionam, primesc dela Cehan următoarea scrisoare:

Appreciate dle Bocu, Telegrama trimisă din partea „Tribunei” mă găsește în Botoșani și mă surprinde cuprinsul ei. Nu mă așteptam la așa ceva, eu mă străduiesc pe aici pentru a o populariza și alerg pe la interviuri și când colo mi-se dă lovitură. Cu toată modestia mea mă doare în suflet și cred că ați greșit procedeu acestuia. Era nemerit să-mi spuneți la Arad înainte ca să-mi regulez situația, dar nu așa, o Doamne gândeam că gazetarii au suflete deosebite. E o tactică greșită. **Mă veți primi din nou or nu eu voi fi un aderent credincios al „Tribunei”?** Vă rog ca abonații cari i-am trimis (Pentru cari n'am primit nici un ban. N. Red.) să se trimească foaia, (observați stilul lui Cehan) ce va zice lumea de pe aici că numai sunt la d-v., va crede că am știut că nu sunt și i-am mințit. M'ați pus în dureroasa situație ca să nu știu ce să spun miresei,

— **Ruinele Potaissei.** Făcându-se cu ocazia zidirii unui drum de fer între Turda și Sând, mai multe săpături s'au descoperit străzi întregi cari făceau parte din vechea cetate romană Potaisa. Străzile sunt late de 11 metri și sunt podite cu piatră de var. S'a dat și de urma unei cărări, lată de 1.20. Pe ici pe colo s'a păstrat și fundamentul caselor romane. Fiindcă trebuie să treacă pe acolo calea ferată se înțelege, aceste rămășițe de strămoșilor noștri, vor fi păstrate numai în fotografie.

— **Moartea unui aviator austriac.** Din Viena se anunță că Duminecă aviatorul Wieselbach, care a făcut experiențe de sbor la Wiener-Neustadt, a căzut cu aeroplanul său și a murit imediat.

D. Kollarz, directorul unei fabrici de automobile, care a văzut din apropiere căderea lui Wieselbach, povestește următoarele:

Plecasem cu soția mea în automobil pe câmpul de aviație ca să dau ajutor în caz de nevoie. Ajunși la fața locului, ne-am oprit cu automobilul la capătul câmpului de aviație. Deodată auzii un scârțuit și o pocnitură deasupra capetelor noastre, ca și când un lemn s'ar fi rupt în două.

Era aeroplanul lui Wieselbach, care se prăbușea cu o înțepală amețitoare. Când aparatul se isbi de pământ, aviatorul a fost aruncat într-o curbă mare la o distanță de 15 metri. Am plecat cu automobilul la locul dezastrului.

Corpul lui Wieselbach era într-o stare îngrozitoare. La gât avea o rană colosală, din care sângele curgea șiroaie. Se pare că această rană a fost pricinuită de helicea aparatului. Ridicându-l în sus pe rânit, el horecă de câteva ori și încetă din viață în brațele mele. Corpul nefericitului aviator a fost acoperit cu o bucată de pânză, pe care o tăiasem dintr-o aripă a aeroplanului.

În curând sosi automobilul Societății de salvare, care a transportat cadavrul în oraș.

Catastrofa se atribuie faptului că în timpul zborului cârma aparatului s'a rupt. Acesta a fost șgomotul pe care-l auzisem.

Aparatul lui Wieselbach era defectuos. Rama aripilor era din lemn moale, plin de găuri.

— **Dela Societatea „Transilvania”** pentru ajutorul studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei primim din București următorul aviz adresat membrilor:

Domnule Membru,

Sunteți rugat a lua parte la adunarea generală a societății noastre, care se va ținea Duminecă în 15/12 Iunie c., orele 10 a. m., în localul școlii normale a Societății pentru învățătura poporului român (Str. Sf. Ecaterina).

Ordinea de zi:

1. Raportul comitetului administrativ despre activitatea sa în 1910.
2. Raportul comitetului de censoredespre gestiunea anului bugetar 1910.
3. Alegerea comitetului și a censorilor pentru 1911.
4. Eventuale propuneri.

În caz de a nu se întruni la acest termen majoritatea membrilor cotizatori, Adunarea generală se va ținea în Dumineca următoare, la 12/25 Iunie c., cu orice număr de membri prezenți.

Pentru comitet **I. Bianu**, președinte. **S. Albin**, secretar.

x **Obiectul preparatului „Anticol”** este procedeul, cu care facem să dispară în toate cazurile boala de cai, numită colică. Anticolul este praf, care în cantități anumite, este introdus în niște capsule de gelatină. — capsula gelatinei operculatae — prin cari se poate ține și ani de arindul, iar la întrebuintare se dă cu capsula împreună după ce a fost muiată în apă ori glicerin. — punându-se pe partea din dărăt a limbii calului bolnav. Experiența dovedește că după luarea „Anticolului” la 1½ ore dispare boala, ceace cu folosirea lator medicamente este exchis, deoarece dintre ele chiar și cele cu efect mai repede nu vindecă de-

cât la zile. Despre efectul acestui medicament poate adeveri și certificatul dela regimentul I de husari, pe care îl dăm în copie.

K. u. K. Husaren-Regiment Nr. 1.

Certificat. Subsemnatul am folosit preparatul lui Ignatie Mager, medic veterinar de stat, la boala numită colică atât a cailor mei cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care precum și pentru forma ușor de uzat îl recomand cu căldură ori și cui. Brașov, 1826 Aprile 21. ss. **Likke**, colonel.

Expediem ori unde. **Laboratorul Anticol**, Brașov. **Mager Ignatz**, sef-veterinar regesc.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

18 Iunie n.

Lipova: reprezentație dată de artistul român Calmuțchi.

25 Iunie n.

Bala-de-Criș: reprezentație teatrală în hotelul din Baia-de-Criș. Se va juca „Mărul” de Z. Birsan și „Cîrlanii” de C. Negruzzi. Urmează joc. Începutul la orele 8 seara.

18 Iunie n.

Ciclovă-română: Serbările sfințirii steagului „Reuniunii de cetire și cântări” din Ciclovă-română, cu concursul reuniunilor din Oravița-română și Oravița-montană. Seara la orele 8, va avea loc în localitățile „Berăriei” concert festiv cu concursul tuturor Reuniunilor. După concert — joc.

ECONOMIE.

Forma cooperativelor.

Approape în toate țările, legea recunoaște de cooperative pe acele societăți cu un număr nelimitat de membrii, cari au de scop promovarea câștigului sau a economiei membrilor ei, printr-o acțiune comună.

Unele state au pentru cooperative legi speciale, cum sunt Germania și după exemplul ei Japonia; altele au legiferat aceste tovarășii în legătură cu alte societăți financiare, prin dispoziții speciale cuprinse în codul comercial.

Și la unele și la altele găsim două forme de cooperative:

- a) cooperative cu responsabilitate limitată și
- b) cooperative cu responsabilitate nelimitată.

Afară de acestea legea germană din 1899 mai recunoaște un soi de cooperative și anume cu responsabilitate nelimitată ulterioară: o formă juridică introdusă mai mult silit în lege și care găsește foarte puțină aplicare. Zeidler să exprimă astfel despre aceste cooperative: „Din acestea se vede datele

statistice, că tovarășiiile cu responsabilitate nelimitată ulterioară sunt tare puține la număr și probabil vor și rămânea. În cercurile conducătoare ale cooperativelor s'a arătat tot mai mult convingerea, că această formă nouă e un copil născut fără viață și că n'o s'ajungă să aibă vre-o însemnătate practică.*)

De aceea cu aceste cooperative nici nu ne vom mai ocupa.

Organele cari administrează aceste tovarășii sunt ca și la societățile pe acții:

- a) conziliul de administrație
- b) comitetul de supraveghere
- c) adunarea generală.

La cooperativele cu responsabilitate limitată, în caz de lichidare s'au concurs, membrii garantează față de tovarășie și creditorii ei, pe lângă cvotele subscrise și cu o sumă stabilită înainte în statute, care nu poate fi mai mică decât suma cvotelor. (În Ungaria e o mică deosebire).

La cooperativele cu responsabilitate nelimitată, membrii garantează, în caz de lichidare sau concurs, cu întreaga lor avere solidar, întru-cât averea tovarășiei nu ajunge să acopere toate pretenziunile creditorilor.

Care formă juridică din aceste două e mai accesibilă pentru cooperative, este o întrebare asupra căreia să discută foarte mult și astăzi. Avantajii și desavantajii găsim la amândouă și aplicarea lor depinde pe lângă alte împrejurări și de locul, persoanele și felul tovarășiei.

Pentru cooperativele, cari nu au trebuință de un credit așa de mare, cum sunt cele productive, de cumpărare și vânzare în comun sau cele de consum, forma cooperativelor cu responsabilitate limitată s'a dovedit de suficientă, ba chiar se recomandă. Dimpotrivă la însoțirile de credit sătești, responsabilitatea nelimitată e mai practică, atât pentru credit, cât mai ales pentru siguranța creditorilor.

La băncile populare în caz de concurs, creditorii sunt în primul rând deponenții și casa centrală de unde a împrumutat bani. Partea cea mai mare din acești deponenți sunt țărani sau muncitori cu ziua, cari și-au câștigat destul de amar banul care le mai prisoșește și care l'au pus în păstrare pentru vremuri grele. Ar fi un mare păcat dacă garanția membrilor unei tovarășii ajunsă în concurs, n'ar fi suficientă ca să împace pretensiunile acestor deponenți și astfel ar contribui la ruina lor financiară. La cooperativele cu responsabilitate nelimitată acest caz, dacă nu ar fi esclus, dar la orice întâmplare ar fi mai rar. Afară de acestea la însoțirile de credit, fiind o învârtire mare de bani, aceste tovarășii

*) H. Zeidler, Geschichte des deut. Genossenschaftswesen der Neuzeit, p. 398.

Fiiți cu atenție la firmă! **GYULAY KÁROLY**

Atelier de fotografii artistice.
— — de primul rang. — —

TIMIȘOARA, Józsefváros, Hunyady u. 5.

— — (Lângă Casina »Délvédéki«) — —

Fotografii și portrete, reproducții după **fotografii vechi și noul în mărime naturală**, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în **aquarel și olei artistic** executate. Ceice se provoacă la anunțul din »Tribuna« capătă 10%o rabat. Fiiți cu atenție la firmă.

au și trebuință de un credit mai mare, pe care-l poate câștiga mai cu înlesnire, dacă la spatele tovarășiei stă garanția nelimitată a membrilor.

Chiar și datele statistice ne dovedesc o răspândire mai mare a cooperativei cu responsabilitate nelimitată. Astfel în Germania din 24061 de tovarășii, 16151 sunt cu responsabilitate nelimitată, 7137 cu responsabilitate limitată, 148 cu resp. nelimitată ulterioară și 625 neinduse. Dela 14280 de însoțiri de credit, 12578 sunt cu responsabilitate nelimitată, 1555 cu resp. limitată, 46 cu resp. nelimitată ulterioară și 101 neinduse, prin urmare vedem că din aceste bănci populare 94% au adoptat forma unei cooperative cu responsabilitate nelimitată și numai 5'8% sunt cu responsabilitate limitată.

Al doilea moment, care sprijinește cooperativele cu resp. nelimitată este, că garantând în măsură egală, bogat și sărac, în împrejurări normale, i-se oferă și celui mai lipsit ocazia să-și întărească prin credit situația economică, de oarece e controlat de organele administrative.

Cooperativele cu responsabilitate limitată găesc aplicare mai ales la orașe sau în acele părți unde sunt proprietari mari de pământ, cărora le mai convine o graniță în ce privește responsabilitatea.

În dezvoltarea cooperativei, ele au o mare importanță, căci după cum am amintit, pentru unele soiuri de cooperative sunt foarte practice. E.

POȘTA REDACȚIEI.

N. C. (Beiuș). S'a publicat, îndată după primire, în numărul 115. Tot în acel număr s'a publicat și învitate.

Poșta Administrației.

Ioan Tr. Filip, Alsó-Lugas. Am primit 14 cor. abonament până la 1 Octombrie 1911.

R. M. de F. în S. Anunțul trimis publicat de 3 ori costă de tot 6 Cor. Abonamentul D-Voastră a expirat la 1 Aprilie a. c.

V. P. în T. A mai sosit o scrisoare.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE în Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-uf No 14.
(Lângă Apolo).

BIBLIOGRAFIA

O carte bună pentru popor! Advocatul din Sibiu Dr. Dionisie Moldovan a tipărit în America o carte sub titlul: „Advocatul popular” în Mai 1910. Ediția aceasta a trecut repede și nimitul avocat, întors în patrie, a tipărit acum la W. Krafft în Sibiu „Advocatul popular” în a doua ediție revăzută și îndreptată. (384 pag. 8°. Prețul broș. Cor 2.50, legat în pânză Cor. 3.50). Tre-cerea repede a ediției prime, precum și scrisorile pline de recunoștință ale unor Români din America, ce se publică într'un prospect, sunt dovada cea mai bună, că „Advocatul popular” e una din cărțile cele mai de lipsă pentru popor — țărani și inteligenți deopotrivă — și că ea umple un gol mare și demult simțit.

În adevăr, câte procese pierdute s'ar fi încunjurat, câți bani s'ar fi cruțat în pungile Românilor săraci,

dacă ar fi avut la îndemână „Advocatul popular”, care povățuește pe cetitor prin cărările incurcate ale para-grafilor și-i arată că anume în care caz poate începe proces în sorti de izbândă. „Advocatul popular” lămur-este la înțeles drepturile și datorințele cetățenilor și le dă sfaturi în toate treburile și daraverile ce-i pot veni omului în viață.

„Advocatul popular” e o carte care ar trebui să și-o cumpere fiecare Român știutor și neștiutor de carte. Cel știutor o va ceta însuș, cel neștiutor să o dea copiilor sau nepoților să i-o cetească, și va lua din ea învățătură insutit mai scumpă decât prețul cărții.

Indemnăm pe tot omul să și cumpere această carte de mare folos.

Caut un bun

Viticulator-pomolog

pricepând și grădina zarzavat la via mea lângă Ploești (România). Să fie căsătorit, fără copii și bun gospodar.

Ofer 100 coroane lunar, casă, lemne și lumină. Adresa pentru oferte: Gogu Stefanescu, Câmpina (România).

C. Roth

fabrică de salamă și cârnățarii
Sibiu—Nagyszeben, Reisperg. 8.

Recomandă:
Slănină albă afumată
à klgr. fl. — 85
Salamă foarte fină
à klgr. fl. 1-90
La cumpărare de 50
klgr., à klgr. fl. 1-80
Serviciu prompt.

Leon Tolstoi.

35

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Prințesa privea cu groază la ochii strălucitori ai tatălui ei, fața i-se îmbujoră din nou, spaima îi luă ori ce facultate de a cugeta și o făcea incapabilă de a urma deducerile profesorului ei, ori cât de limpezi ar fi fost... Scena aceasta se repeta în fiecare zi; a cui era vina; a profesorului ori a elevei, care se zăpăcea așa de tare de nu mai înțelegea nimic? Chipul tatălui ei îi atingea aproape obrazul, ea simțea mirosul de tutun al respirației lui și nu mai avea alt gând decât să fugă și să se retragă în odaia ei, unde să rezolve în liniște problema propusă. El, la rîndul său, se încălzea, își re-trăgea fotoliul cu sgomot, chinându-se ca să și ție firea. apoi iar se năcăjea, striga și dădea caetul la toți dracii.

Nenorocirea vroi ca prințesa să răspundă și de data asta pe dos.

— Ce proastă! strigă el, svărlind manuscrisul din mână.

Apoi se uită în altă parte, se sculă, făcu câțiva pași, o netezi pe prințesa pe păr, se așază iară și își urmă lămuririle.

— Nu merge, prințeso, nu merge! îi zise el vă-zând-o gata de plecare, cu caetul în mână. Matema-ticele sunt o știință nobilă, și nu vreau să rămâi în prostie ca celelalte domnișoare. Silește-te, o să iubești matematicile... prostia o să-ți iasă din cap.

Și-o izbi încetșor cu palma peste obraz în semn de mângâiere.

Ea făcu un pas, el o opri cu un gest și luând de pe birou o carte de curând sosită, i-o întinse:

— „Helozia” ta îți trimite nu știu ce cheie a misterului; cartea pare religioasă. Nu-mi pasă de credințele nimănui, dar am rășfoit-o. Ia-o și pleacă. Și bătând-o de data asta pe umeri, închise ușa în urma ei.

Prințesa Maria se întoarse în odaia ei. Expresiu-nei superioară, care o caracteriza, făcea și mai puțin atrăgător chipul ei bolnăvicios și fără farmec. Ea se așază în fața mesei de scris plină cu miniature încadrate cu cărți și cu caiete svărlite la întâmplare, căci îi plăcea dizordinea întocmai cum tatălui ei îi plăcea ordi-neu, și rupse cu nerăbdare plicul scrisoarei celei mai scumpe prietene din copilărie, Iulia Kuraghin, pe care am întâlnit-o la Rostow.

Iată conținutul acestei scrisori:

„Scumpă și excelentă prietenă, ce lucru teribil și îngrozitor e absența! Ori ce s'ar spune, jumătate din viața și fericirea mea ești dta și cu toată depărtarea care ne desparte, inimile noastre sunt legate pentru vecie; a mea se revoaltă împotriva soartei, și cu toate distracțiile ce mă încojoară, nu pot învinge o anume tristețea ascunsă, pe care o simt până în fundul sufletu-lui dela despățirea noastră. Pentru ce nu suntem îm-preună, ca astă vară, în largul dtale cabinet, pe canapeaua albastră, canapeaua confidentelor?”

„Pentru ce nu pot eu, ca acum trei luni, să culeg noi forțe morale din privirea dtale, așa de blândă, așa de pătrunzătoare, privire pe care o iubesc atât de mult, încât îmi pare că o văd în fața mea în clipa în care îți scriu”.

Aici prințesa Maria scoase un oftat, se întoarse și se privi într'o oglindă care-i redete forma persoanei ei disgratioase și a chipului ei slăbit, a cărui ochi, de

obicei trist, se întristau par'că și mai mult văzându-se în oglindă. „Mă flatează” își zise ea urmând cu citirea scrisoarei. Și cu toate astea Iulia avea dreptate. Ochiul Mariei erau mari, adânci și aveau câteva stră-fulgerări de o frumșețe supranaturală, care-i schimbau fața, luminând-o cu lumină dulce și blândă. Dar prin-țesa nu-și da seama de expresia ochilor ei de câte ori nu se gândea la ei cu dinadinsul, și nemiloasa oglindă urma să-i pună în față fizionomia stângace și silită. Ea citi mai departe:

„Intreagă Moscova nu vorbește de altceva decât de rășboi! Unul din cei doi frați ai mei se află deja în streinătate; celalalt este cu garda ce e în drum către frontieră. Scumpul nostru împărat a părăsit Peters-burgul și se spune că are de gând să expună și prețioasa sa existență soartei rășboiului. Deie Domnul ca mon-strul corsican care strică pacea Europei să fie distrus de ingerul pe care Atot Puternicul, în mila sa, ni-l-a hărăzit ca suveran. Afară de frații mei, rășboiul acesta mă lipsește de o cunoștință scumpă sufletului meu. Vorbesc de tînărul Nicolae Rostow care, în entuzias-mul său, nu poate sta inactiv și care a părăsit univer-sitatea pentru a se înrola în armată. Ei bine, scumpă Mario, îți mărturisesc că, cu toată tineretea lui, plecarea sa în armată e o mare mâhnire pentru mine! Tînărul acesta, de care-ți vorbesc astă vară, are atâta no-bleță, atâta tinerete adevărată și care se întâlnește așa de rar în veacul nostru, unde nu trăim decât în mijlocul unor moșnegi de douăzeci de ani, el are mai ales o inimă atât de sinceră, este așa de curat și de poetic, încât relațiunile mele cu dânsul, ori cât de tre-cătoare sunt, au fost una din cele mai dulci bucurii ale biete mele inimi care a îndurat atâtea. Îți voi po-vesti altă dată cum ne-am luat rămas bun și ce s'a vorbit între noi... Totul e însă prea recent.

(Va urma.)

STAȚIUNEA BALNEARĂ

FUȘNAD

(TRANSILVANIA)

partea sudică a bogatului comitat în munții naturali Csik, în valea râului Olt, la o altitudine de 656 m. de la suprafața mării, apă minerală și băi de sulfat de fier, și alte baze, cu institut de hidroterapie.

Pentru bolile următoare: catarul la organe de respirație, posturbațum de stomac, boli de sânge, mai ales: anemie, scrofulor, rachitism, neurastenii.

Sezon: de la 1 Iunie—15 Septembrie. În anul de la 1 Iunie—15 Iulie, și 20 August până la 15 Septembrie, reducere de 20 per cento la cameră și mâncare și 50 per cento la taxa de băi și muzică. Prețul merelor pentru 1 zi 1—8 cor., pe întreg anul 120—400 cor. Postă, telegraf, telefon și gară. Legătură de trenuri peste Predeal și Ghimeș. Prospect trimite

Direcțiunea.

Căsătorie.

Un tânăr vicenotar, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în vârstă de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar și are-o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: M. T. de F. subnotar, Nábrád. — Szatmármegye. Poste-restante.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

simplu artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

1000 de aranjamente pentru aranjamente de liceale, biserici, magazine, birouri și școli, de asemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Cumpăr

Orice cantitate flori de romonițe (muștel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsărnă, bolondaică, ciu-mașe și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frașen (gândaci de maiu).

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

S'a deschis

Arad, Piața Libertății No 18.

Numai p. fumători

carl cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

Specialitate de club 120 foițe 20 fil.

70 " 12 "

O cutie de tuburi (100 buc.)

70 fil.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

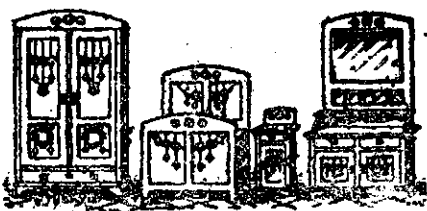
Halász Ferencz, Budapesta

Strada Nefelejts No 4.

primește două cărți gratis.

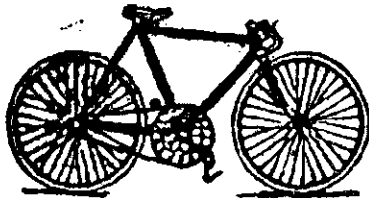
La sfaturile medicale, foițele nu sunt imprimate, dar cu toate acestea au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO”.

Arnold aumann Alba Iuli a: Gyulafvár fabrică și magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata și aranjamente pentru prizitor, dormitor, salon și odăi domnești. — COVOARE, perdele saltele pentru pat etc. și tofelul de lucrări în branșa aceasta se execută prompt. **Atelier de tapetărie și decorație.** Fabrică de matrațe din fir galvanizat. — Intreprindere de pompe funebre. — Fabrică de mobile (filială) Aind-Nagyened. CATALOGUL se expediază pentru 2 cor., — sau altele să se trimită — îndărăpt.

Bicicletele de renume mondial: **THE CHAMPION și PREMIER**

cu osie campanilară roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare **Budapesta, VIII., József-körut 41.**

Filiale: **Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.** Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I. Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de piele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavaszu. 1.

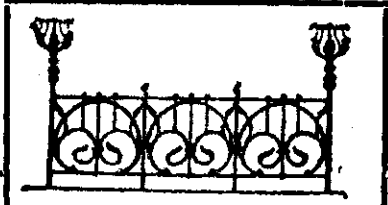

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

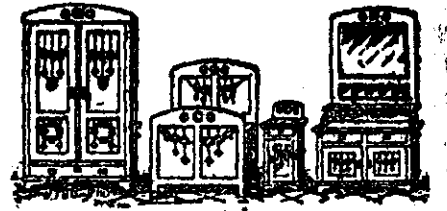
Traian Turtureanlăcătuș artistic și pentru zidiri
în Bistrița.

Primește ori ce lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pelângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

M. Schromm
mehanicBrașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Magazin de mobile. I**IOSIF HACKLER**tâmplar de mobile și edificii
LUGOȘ, Strada Făgetului No 91

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil pelângă livrare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

HALÁSZ P. JÁNOS

atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu prețurile cele mai convenabile și brevetate

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare și mâni artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndreptarea staturii (gradehalter), mașini pentru umblat și sprijinit, precum și tot felul de articole necesare pentru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricație engleză și americană, irigatoare și injectoare.

Grijiți de adresă.

KÁDI FERENCcălținar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-ut 13.

Își recomandă depozitul său bogat asortat cu
ghete p. bărbați, femei și copii
calitatea cea mai bună cum și comande după măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

RELITSCH JÁNOS,atelier de instrumente
muzicale în**Versecz**
Kudrici-ut 5, colțul
străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzută cu puteri de prima forță unde se află, vioară, tamburine, armonice, gramofone, tobe, cimele, triaungule, oboe, flaut, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCIAI
:: :: ROMAN DIN BUCUREȘTI. ::**ANUNȚ.**

Se aduce la cunoștința D-lor detentori de scrisuri Funciare Rurale 5% precum și acelor cari au depuse sau consemnat asemenea valori, că preschimbarea titlurilor cărora li-se termenează cupoanele la 1 Ianuarie 1912, se face de pe acum, în zilele de Joi și Sâmbătă dela orele 8 1/2—11 1/2 a. m. la Ghișeul Serviciului Verificării Cupoanelor și scrisurilor Funciare, unde se vor libera alte titluri cu mai multe cupoane.

Scrisurile de preschimbare sunt cele emise în prima serie poartă numirile: cele de 5000 lei dela Nr. 1—7591.

> > 1000 > > Nr. 1—35129.

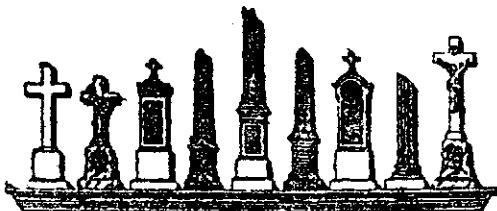
> > 100 > > Nr. 1—5720.

Direcțiunea.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central
al magazinei: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u. 21.Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.Filiale:
Déva și Nagyvárad.**Numai e lipsă**

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

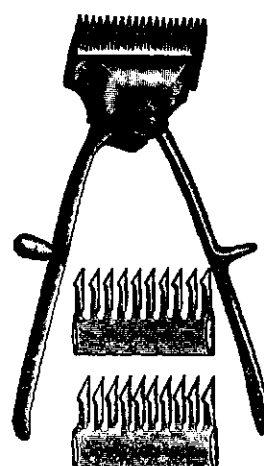
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expedieze, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10 cm un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

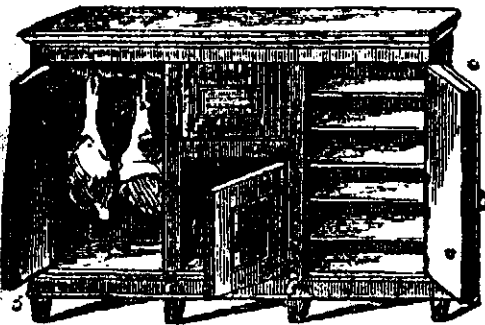
Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

WZKUVIIS Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Ioan Haag

tăietor de pile

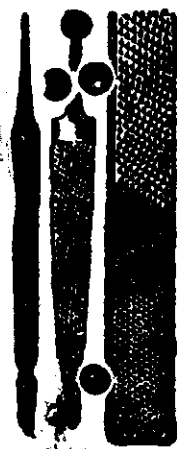
Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Max. Ruck, tinichigiu
Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat. în toată mărimea ș. a.

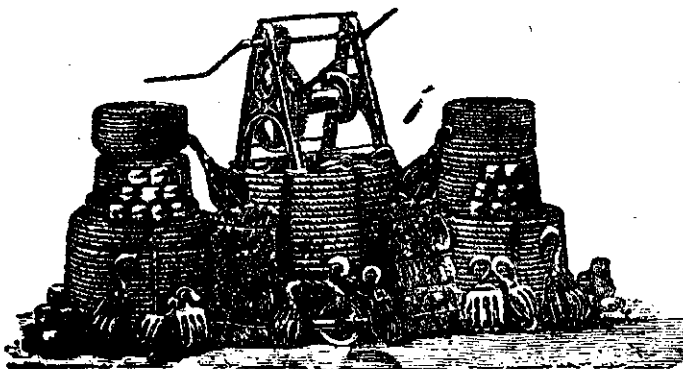

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică — este a lui **Joanovics János**. Totfelul de funii de cânepă, de fir, brăcil, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătaoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipațiunile se plătesc de intabulare, convertența datorită de interese mari.

— **Rezolvare grabnică, serviciu prompt** —

SZÜCS F. VILMOS

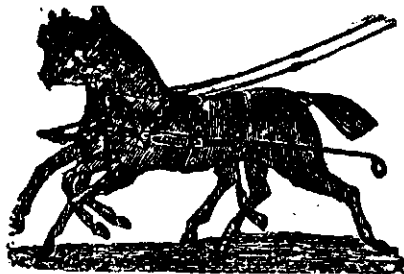
Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Prețurile pe lângă onorariul acuzitorilor de afaceri abili și demni să încereți.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și volaj, pociăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civilii și militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cai dela soiurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Atelierul de fotografiat

MUSCHALEK

Brașov, Strada Porței No 27 (lângă Fleischer).

Atelier pentru fotografii artistice, tablouri, grupuri, de copii, moment și genre, fotografii sportive și arhitectice. — — —

Executare de prima calitate la înmărirea de acvarel, pastel, și platinotipie până la mărimea naturală.

Fotografări afară de atelier și pe orice timp.
Comandele se efectuează repede și prompt.

Invenție senzațională.Szabadalom
m. 3956.**ANTICOL**Brevetat sub
No 3956.Scutit prin lege
sub No 141.

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEL.**
în contra :

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât **ANTICOLUL**, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1 $\frac{1}{2}$ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră.

In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

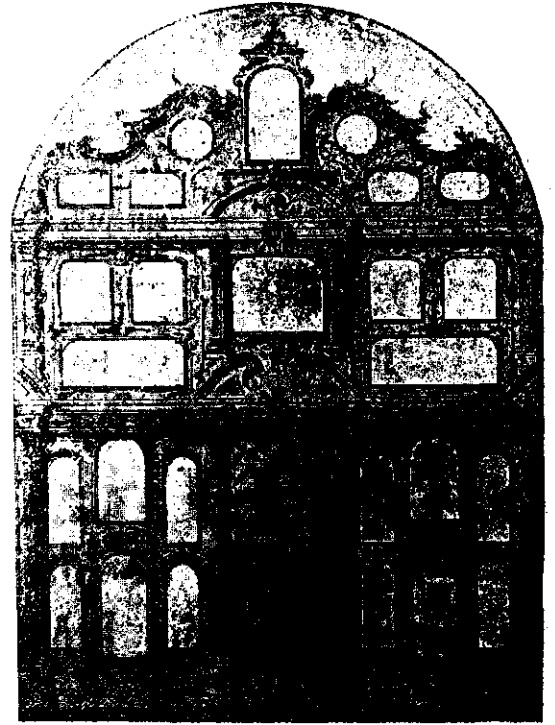
Se poate comanda la :

LABORATORUL ANTICOL**Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.**Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.**Certificat.**

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură oricui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.
(L. S.)ss. *Litke*, colonel.

Schmidt János succesor **Schmidt Ferencz**
institut pentru ridicarea alatrelor în
— **Budapesta, Kőbányai-ut 53.** —

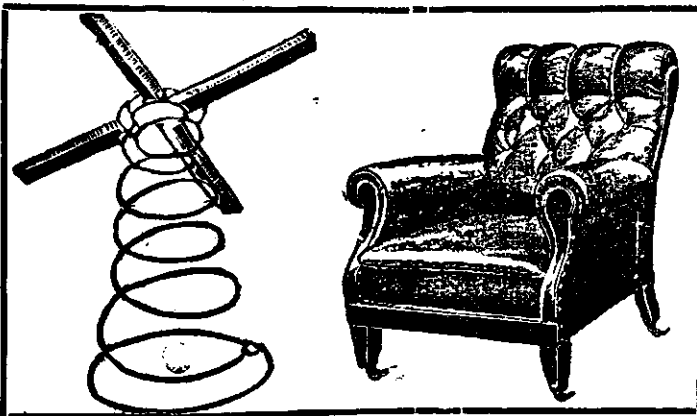
Pregătește : altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

Atelierul lui WUNDER

Trusouri complete
pentru mirese.Producțiuni exclusiv
locale și ieftine.Execuțiile cele mai
simple și elegante.Mobilier englezesc în
toate culorile.Garnituri din piele
de animale în culori.

din Timișoara-Cetate
Piața Losoncy-(Dom)-tér 12

:- vis-à-vis de casa comitatului. :-

Prin praxa mea de zece ani în străinătate mi-am câștigat plăcuta pozițiune și pot aduce la îndeplinire toate cererile on. public.

Depozit permanent de
Ottomane și Divane
lucrate solid și ieftin.Efectuesc orice mobile
și lucrări aparținătoare
— acestei branșe. —Decorațiuni ocazi-
onale elegante și ieftineCornise de aramă
à 5 cor.Perini patente parisiene
lipsite de moli și de
praf cu prețuri ieftine.

Telefon 126. — Atelier de primul rang. — Execuție modernă. — Telefon 126.